Lyhyesti sanottuna

Talous luisuu taantumaan, mutta se jää lyhyeksi

Suomen talous | 16.12.2022

Sähkön ja polttoaineiden hintojen nousu on vauhdittanut muidenkin hintojen nousua. Nopea inflaatio heikentää kuluttajien ostovoimaa ja yleistä luottamusta talouteen. Vuonna 2023 talous ajautuu energiakriisin seurauksena lievään taantumaan, mutta se jää lyhytaikaiseksi. Energian hinnat laskevat vähitellen, ja jo vuonna 2024 talous kasvaa jälleen. Julkisessa taloudessa menot pysyvät tuloja suurempina.

Lue tekoälyn avulla luotu tiivistelmä

- Kasvu pysähtyy väliaikaisesti sodan ja energiakriisin seurauksena
- Laaja-alaistunut inflaatio koettelee kotitalouksia
- Julkinen talous säilyy alijäämäisenä

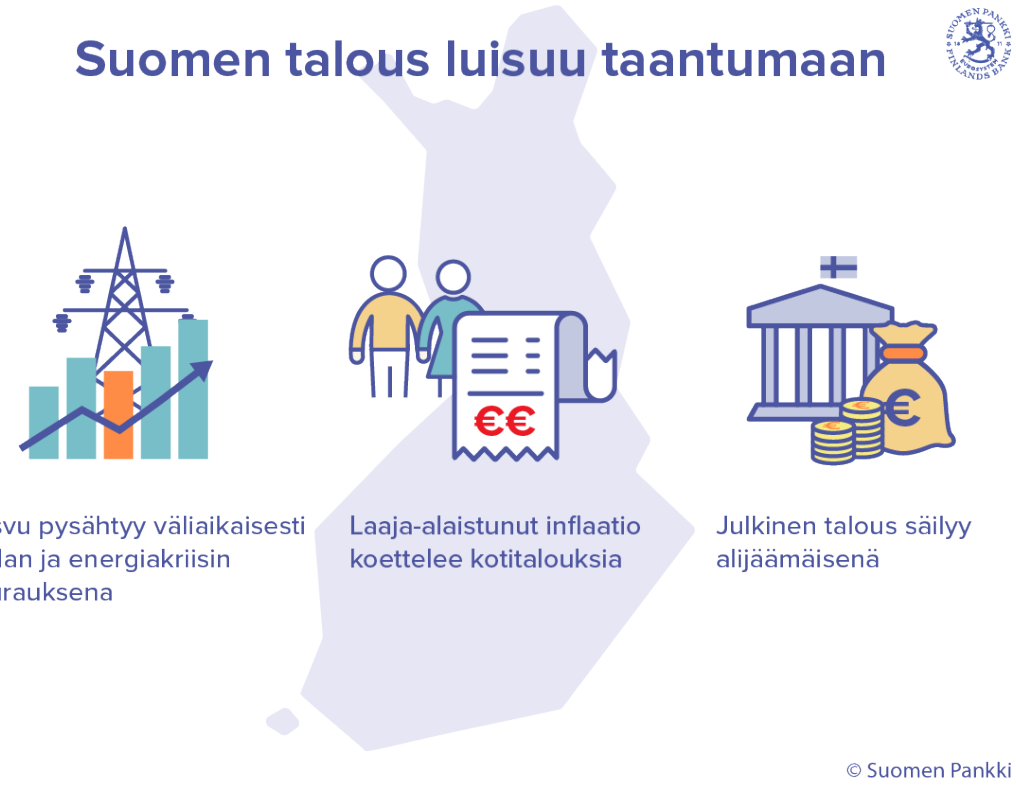
Talouskasvu piristyi maailmanlaajuisesti alkuvuonna 2022, kun koronarajoituksia purettiin ja pandemia alkoi väistyä ihmisten mielistä. Suomenkin talous kasvoi ripeästi koko alkuvuoden.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan kuitenkin hyydytti talouskasvun uudelleen. Kuluttajat ja yrittäjät ovat nyt varovaisia.

Sodan vuoksi energian saatavuus on ollut aikaisempaa heikompaa, ja se on nostanut sähkön ja polttoaineiden hintoja tuntuvasti. Yritykset ovat vastanneet kustannusten kasvuun nostamalla omia hintojaan, mutta kuluttajien tulot eivät ole kasvaneet samassa tahdissa. Heidän ostovoimansa on heikentynyt, vaikka hyvä työllisyystilanne on toistaiseksi kasvattanut tuloja. Varsinkin palvelualojen yritykset ovat palkanneet paljon uutta työvoimaa. Monella toimialalla yritykset kärsivät ammattitaitoisen työvoiman puutteesta, joten ne haluavat myös pitää kiinni työntekijöistään.

Suomen Pankin arvion mukaan vuonna 2023 talouden tuotanto jää edellisvuotista pienemmäksi ja inflaatio pysyy nopeana. Työllisyys ei enää kasva, ja hintojen nousu hillitsee kuluttamista. Elinkustannusten noususta kärsivät eniten sellaiset kotitaloudet, joilla on vain vähän säästöjä. Suuren taloudellisen epävarmuuden vuoksi yritykset ovat varovaisia investointipäätöksissään. Myös asuntorakentaminen vähenee lähivuosina.

Kuvio 1.

Ennusteen mukaan taantuma jää kuitenkin lievemmäksi kuin koronapandemian aiheuttama

talouden äkkipysähdys vuonna 2020. Energian hintojen nousu pysähtyy jo ensi vuonna, kun energiantuontia Venäjältä saadaan korvattua muista lähteistä. Raaka-aine- ja komponenttipula hellittää, ja kansainvälisen rahtiliikenteen häiriöt helpottuvat edelleen. Vuonna 2024 talous alkaa jälleen kasvaa.

Euroopan keskuspankki on nostanut korkoja syksyn aikana. Siksi lainojen hoitaminen vie aikaisempaa suuremman osan sellaisten kotitalouksien tuloista, joilla on velkaa. Korkojen nousu auttaa kuitenkin hidastamaan inflaatiota, ja vuosina 2024–2025 hintojen nousuvauhti jää enää kahden prosentin tuntumaan. Samalla kotitalouksien ostovoima kohenee ja taloudellinen epävarmuus väistyy. Se antaa vauhtia sekä kulutukselle että talouden elpymiselle.

Valtion ja kuntien menot ovat tuloja suuremmat kaikkina ennustevuosina, ja tätä julkisen talouden vajetta paikataan velkaa ottamalla. Valtiolle koituu lähivuosina ylimääräisiä menoja, kun huoltovarmuutta ja kotimaista turvallisuutta vahvistetaan ja puolustusvoimat ostavat uusia hävittäjiä. Väestön ikääntymisen vuoksi hoivamenot kasvavat vielä pitkään.

Koronapandemia ja Euroopassa puhjennut sota ovat osoittaneet, että kriiseistä koituu julkiselle taloudelle ylimääräisiä menoja. Niitä varten taloudessa täytyy olla liikkumavaraa. Sitä ei synny, ellei julkisia menoja soviteta normaaliaikoina tulojen mukaisiksi. Valtion ja kuntien tuloja ja menoja onkin arvioitava laaja-alaisesti uudelleen.